

Επιστημονική Αλήθεια & Απόδειξη, και η θεωρία της εξέλιξης

Για να μελετήσουμε τον κόσμο που μάς περιβάλλει κατά τρόπο **επιστημονικό**, υπάρχουν δύο τρόποι μόνον:

1. Η Παρατήρηση και το Πείραμα

2. Ο Λογισμός (κυρίως ο Μαθηματικός Λογισμός)

Με τη βοήθεια του **λογισμού** συσχετίζονται μεταξύ τους τα αποτελέσματα των παρατηρήσεων ή των πειραμάτων και εξακριβώνονται σταθερές σχέσεις που πιθανόν να υπάρχουν ώστε να διατυπωθούν γενικότεροι κανόνες οι οποίοι να έχουν καθολική ισχύ. Αυτοί είναι οι λεγόμενοι **φυσικοί νόμοι**. Βάσει των φυσικών νόμων, είναι δυνατόν να προβλεφθεί η εμφάνιση και εξέλιξη διάφορων φυσικών φαινομένων.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο *Νόμος της Παγκόσμιας Έλξης* που διατυπώθηκε από τον *Ισαάκ Νεύτων* μετά από **παρατηρήσεις** και **πειράματα** της ελεύθερης πτώσης των σωμάτων υπό την επίδραση της ελκτικής δύναμης της βαρύτητας.

Όσον αφορά την **παρατήρηση** και το **πείραμα**, ας δώσουμε καταρχήν τους ορισμούς αυτών των εννοιών:

Παρατήρηση: Είναι η συστηματική παρακολούθηση ορισμένων φυσικών φαινομένων με σκοπό την εξαγωγή ενός συμπεράσματος δηλαδή ενός κανόνα βάσει του οποίου φαίνεται ότι εξελίσσονται τα φυσικά φαινόμενα που εξετάζονται. Η **παρατήρηση** γίνεται συνήθως με τις ανθρώπινες αισθήσεις υποβοηθούμενες από επιστημονικά όργανα, όπως είναι το μικροσκόπιο, το τηλεσκόπιο, το θερμόμετρο κλπ.

Πείραμα: Είναι η μεθοδική αναπαραγωγή ενός φαινομένου με στόχο την εξακρίβωση της φύσης του, των αιτιών που το προκαλούν και των νόμων από τους οποίους διέπεται το εν λόγω φαινόμενο. Το **πείραμα** συμπληρώνει την **παρατήρηση** και παρέχει γνωστικό υλικό με το οποίο ο επιστήμονας έχει την ευκαιρία να παρακολουθήσει πλευρές του φαινομένου που ίσως στη φύση, τού είναι αδύνατον. Γενικά, τα πειράματα πραγματοποιούνται συνήθως στα εργαστήρια όπου οι ερευνητές δημιουργούν τεχνητά τις απαιτούμενες κατάλληλες συνθήκες ώστε να εκδηλωθεί το προς μελέτη φαινόμενο.

Ως αφετηρία της επιστημονικής έρευνας, πολλές φορές ακόμα και πριν τη διεξαγωγή μιας παρατήρησης ή ενός πειράματος, διατυπώνονται **υποθέσεις** και προτείνονται **θεωρίες**, δηλαδή πιθανές εξηγήσεις των φαινομένων. Όμως, οι **υποθέσεις** και οι **θεωρίες** για να θεωρηθούν «**επιστημονικές**», θα πρέπει να είναι τέτοιες ώστε να μπορούν να γίνουν αντικείμενο κριτικής και δοκιμασίας της ορθότητας ή του εσφαλμένου τους.

Αυτός ο έλεγχος για την επαλήθευση ή τη διάψευση μιας θεωρίας μπορεί να γίνει μόνο μέσω της **παρατήρησης** ή του **πειράματος**. Δεν υπάρχουν άλλες επιστημονικές μέθοδοι

δοκιμής της ορθότητας μιας θεωρίας. Αν λοιπόν δεν γίνει ή δεν μπορεί να γίνει παρατήρηση ή πείραμα, δεν έχουμε δικαίωμα να μιλάμε για **επιστημονική απόδειξη** μιας θεωρίας. Και κατ' επέκταση, θεωρίες οι οποίες δεν είναι δυνατόν να επαληθευτούν με επιστημονικές μεθόδους, δεν εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των φυσικών επιστημών!

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η προσπάθεια να δοθεί επιστημονική εξήγηση στο γεγονός της δημιουργίας του κόσμου. Για το γεγονός αυτό όμως δεν υπάρχει η δυνατότητα ούτε παρατήρησης, ούτε διεξαγωγής πειράματος. Το γεγονός ότι κατά καιρούς διατυπώνονται διάφορες απόψεις και θεωρίες, δεν αποτελεί επιστημονική θέση διότι πρόκειται για εικασίες και θεωρίες οι οποίες δεν είναι ποτέ δυνατόν να επαληθευτούν.

Ο γνωστός φιλόσοφος της επιστήμης, Karl Popper, γράφει:

«Θα υπάρχουν θεωρίες που θα μπορούν να ελέγχονται πολύ καλά, θεωρίες δύσκολα ελεγχόμενες, και θεωρίες που δεν μπορούν να ελεγχθούν. Εκείνες που δεν είναι δυνατόν να ελεγχθούν, δεν ενδιαφέρουν καθόλου τους εμπειρικούς επιστήμονες. Μπορούν να περιγραφούν σαν μεταφυσικές»

[Από το βιβλίο "Conjectures and Refutations" (Εικασίες και Διαψεύσεις), Basic Books, N.York 1963, σελ. 257]

Επομένως, όποιος ισχυρίζεται ότι η επιστήμη σήμερα έχει αποδείξει ότι ο κόσμος δημιουργήθηκε κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο, κάνει μια **πλαστογραφία**, υποστηρίζει ένα **ψέμα**.

Γεγονότα τα οποία συνέβησαν άπαξ στο παρελθόν, δεν μπορούν να γίνουν αντικείμενο επιστημονικής έρευνας μεταγενέστερα. Για γεγονότα του παρελθόντος μπορεί να γίνει έρευνα μεταγενέστερα μόνον εάν υπάρχει επιστημονικό υλικό παρατηρήσεων από κατάλληλους παρατηρητές της εποχής εκείνης που συνέβησαν τα γεγονότα. Τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτουν από τη μελέτη των πετρωμάτων, των απολιθωμάτων καθώς και από τη μελέτη των σημερινών οργανισμών. Και πάλι όμως, το υλικό αυτό περιορίζει την έρευνα στο να δώσει απλά μια **υποθετική ερμηνεία** για το πως **πιθανόν** εξελίχθηκαν τα γεγονότα. Τίποτα δεν μπορεί να εξακριβωθεί με **βεβαιότητα** ώστε να μιλάμε για **απόδειξη**.

Επιστημονική θεωρία και πίστη

Βάσει των όσων αναφέραμε παραπάνω, ούτε η θεωρία της εξέλιξης, ούτε η θεωρία της εκ του Θεού δημιουργίας, μπορούν να ελεγχθούν ως επιστημονικές θεωρίες. Επομένως, οι οπαδοί είτε της μιας είτε της άλλης αντίληψης, είναι υποχρεωμένοι να αποδεχθούν οποιαδήποτε από τις δύο θεωρίες μόνον **εκ πίστεως**. Αυτό το γεγονός θέτει και τις δύο απόψεις έξω από το πεδίο της επιστήμης.

Αυτό δεν σημαίνει ότι η επιστήμη δεν μπαίνει στη διαδικασία συλλογής στοιχείων αλλά απλώς ότι οι θεωρίες δεν αποτελούν επιστημονικές θεωρίες. Μάλιστα, πάλι ο Karl Popper αναφέρει:

«Κατέληξα στο συμπέρασμα ότι ο Δαρβινισμός είναι μια θεωρία που δεν μπορεί να ελεγχθεί και να αποδειχθεί, αλλά είναι ένα **μεταφυσικό πρόγραμμα έρευνας**»

[Από το βιβλίο "Unended Quest" (Ατελείωτη Αναζήτηση), Collins Glasgow, Fontana 1976, σελ. 151]

Για να κατανοήσουμε το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε ο Karl Popper, θα ανατρέξουμε στις δύο βασικές αρχές που στηρίζουν τη θεωρία της εξέλιξης:

1. **Η Αυτόματη Γένεση**, δηλαδή η αυτόματη εμφάνιση της ζωής στη Γη (ή κάπου στο διαστημικό χώρο και εν συνεχεία η μεταφορά της στη Γη) χωρίς καμία υπερφυσική επέμβαση. Μία σύμπτωση, ένα τυχαίο γεγονός δηλαδή. Πίσω από αυτή τη θεωρία βλέπουμε ότι βρίσκεται σαν υπόβαθρο ο υλισμός και η υλιστική θεώρηση του κόσμου, δηλαδή εκείνη η δοξασία που αντιμετωπίζει την ύλη σαν την μόνη πραγματικότητα και τη μόνη αιτία δημιουργίας του εαυτού της. Αξίζει να αναφέρουμε εδώ ότι η θεωρία της αβιογένεσης και της εξέλιξης είναι τα μόνα στηρίγματα του υλισμού που έχουν μια επιστημονικοφάνεια.
2. **Η βαθμιαία Εξέλιξη**, δηλαδή η βαθμιαία μετάβαση από μια αρχική πρωτόγονη απλούστατη μορφή ζωής, σε προηγμένες και πολύπλοκες μορφές ζωής με νοημοσύνη, όπως ο άνθρωπος.

Και οι δύο προτάσεις είναι δύο ισχυρισμοί που δεν μπορούν με **επιστημονικό τρόπο** να επιβεβαιωθούν ή να διαψευστούν. Είναι επομένως **αναπόδεικτοι** ισχυρισμοί και ανήκουν στο χώρο της **φιλοσοφίας** και της **μεταφυσικής**.

Αξίζει άλλωστε να σημειωθεί ο θόρυβος που έκανε, και η προπαγανδιστική έκταση που πήρε η θεωρία της εξέλιξης, όχι μόνο μέσα στους επιστημονικούς κύκλους αλλά και στα ευρύτερα λαϊκά στρώματα, και συνεχίζει να προπαγανδίζεται μέχρι σήμερα, κάτι που δεν συνέβη με καμία άλλη πραγματικά επιστημονική θεωρία. Αυτό βέβαια είναι αναμενόμενο και αποτελεί μια έμμεση απόδειξη του μεταφυσικού της χαρακτήρα, αφού οι μεταφυσικές προτάσεις έχουν πάντα μεγάλη απήχηση στα λαϊκά στρώματα και στους απλούς ανθρώπους, ιδιαίτερα όταν παρουσιάζονται με επιστημονικοφάνεια.

Φυσικά, ούτε η άποψη της ύπαρξης Δημιουργού μπορεί να αποδειχθεί με επιστημονικό τρόπο. Όμως οι υποστηρικτές αυτής της άποψης δεν αρνούνται ούτε κρύβουν τον μεταφυσικό χαρακτήρα της άποψής τους, όπως δυστυχώς κάνουν οι οπαδοί της θεωρίας της εξέλιξης, παρουσιάζοντας τις δοξασίες τους ως επιστημονικές. Επιπλέον, η πίστη στην τυχαιότητα και τη σύμπτωση για την προέλευση του συνθετότερου φαινομένου στο σύμπαν, της ζωής, χρειάζεται μια τόλμη και περικλείει μια αοριστία μεγαλύτερη από την τυφλή πίστη σε ένα Δημιουργό.

Το συμπέρασμα που εξάγεται από όλα αυτά είναι ότι η θεωρία της εξέλιξης σε καμία περίπτωση **δεν αποτελεί επιστημονική θεωρία**.

Η μόνη επιστημονική τοποθέτηση και αξία της θεωρίας της εξέλιξης είναι ότι κινεί έρευνες που μπορούν να αποδώσουν επιστημονική γνώση μόνο σε ότι αφορά την μελέτη της παρούσας κατάστασης της ζωής στη Γη αλλά και της κατάστασης στο παρελθόν (μέσω της μελέτης των απολιθωμάτων).

Η ομάδα «Χριστιανισμός & Επιστήμη»

Πηγές:

- Φράγκου Απόστολου, «Από τον πίθηκο;» εκδόσεις αδελφότης «Σταυρός», Αθήνα 1988
- <http://el.wikipedia.org/wiki/Πείραμα>
- <http://el.wikipedia.org/wiki/Παρατήρηση>